

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Oktober' 29-dik napján, 1816-dik esztendőben.

Spanyol Ország.

Itt következik az a' *Megbótsítás (Amnestia)*, mellyet a' *Spanyol Király* a' magabázassága innepének alkalmatosságával kihirdtetett: —

„Az én akaratom ez, hogy az a' szerentsés nap, mellyen én, Státusaim' tsendességét és békességet bátorságossá teszem az által, hogy a' *Spanyoloknak*, a' *Királynének* az én igen szeretett feleségemnek szelmélyében egy szeretett helyes anyát adok, az én Királyi kegyelmességnek valamelly megbizonyítása által jegyessé tétetessenek; és minthogy az a' boldogság, mellyet nékem ez a' nap szerez, a' melly az én Királyi Hertzegtestvéremnek *Infans Don Carlosnak*, *Donna Maria Királyi Hertzegaszszonnyal* való összeházasodása által még fényesebbé tétetetik, még sem lenne egészen tökéletes, ha a' magok bünös tselekedeteiknek terhe alatt nyögő szerentsétleneknek az ország' törvényeivel és környülállásaival meggyegyezhető könnyebbséget nem szerezne: erre nézve meghatároztam, hogy *közönséges amnestiát* rendeljek mind azokra nézve, kikre az réájok alkalmaztathatik, 's a' kik abban más valakinek megkárosíttatása vagy pedig a' közönséges büntető törvényszékeknek megsértetése nélkül részesülhetnek. Egyszermind azt is parantsolom, hogy az én Tengeri, Hadi, és Indiai Tanátsaim, haladék nélkül jóvalljananak nékem valamelly módot, a' melly szerént ezen a' *mnestia* azon én *Amérikai Státusaimban* lévő teuge-

ri és szárazon való katona seregeimre is, kik a' józan okosságnak sinórmértéke melől eltávozhattak, kiterjesztődhessék. Fentartom magamnak továbbá, hogy ezen kegyelmességemet még ezután is oly módon kiterjeszthessem, mint azt, az a' belső érzékenység kívánnya, melly szerént én minden alattvalóimat a' magam trónusom körül öszszegyűjteni kívánna. Ehez képepest közönségesse tétetetik: —

1) ször, hogy ezen *amnestia* mind azokra a' *Madridban* és az egész országban fogva lévő személyekre réájok alkalmaztatható leszen, a' kik isteni vagy emberi felségbántó bünöt, szántszándékkal való gyilkosságot, papgyilkolást, hamis pénztsinálást, 's égetést el nem követtek, tiltott portékákat ki nem vittek, az istent nem szidalmazták, szodomiába, erőszakos pénzfeltsikorásba, irásoknak meghamissításába magokat nem avatták, az igazságtételnek ellent nem állottak, a' Királyi Finanziát ki nem prédálták; hasonlóképpen kivételenek az *amnestia* alól azok a' kóborlók (*Vagabundusok*) is, a' kik az *ármádánál*, a' tengeren, és ispotályokban való szolgálat-tételre büntetettelve vagynak. — 2) ször, hasonlóképpen réájok alkalmaztathatik ez az *amnestia*, minden jelen nem lévő bünösökre, vagy az olyan *in contumaciam* megíteltetett szökevényekre, a' kik, ha *Spanyol* országban találtatnak hat hónapok, ha pedig idegen országokon vagyunk egy esztendő alatt magokat az ítélőszékek előtt hemúttatják, a' mellyek osztan, minékutána felállók

azon törvényszékeknel, a' hol az ő proces-
susaik vagynak előrelvő jelentést tesznek,
azután feoldoztatásoknak munkájához nyul-
nak. — 3) szor, ezen amnestiába (az 1-és
trikkelyben előfordult kivéttetések mel-
let) csak azok a' bűnök lesznek befoglaltat-
va, mellyek ennek kihirdettetése előtt tör-
téntek, a' későbbiek pedig telyességgel nem
tartoznak abba belé. — 4) szer, részesül-
nek továbbá ezen amnestiában mind azok
a' bűnösök, kikre már meghatározott mó-
don kimondatott ugyan a' gályára vagy
egyeb fegyveres házbéli terbes munkára va-
ló büntettetés, de oda még el nem vitette-
tek vagy útnak nem indítottak, hanem csak
abban az esetben, ha az első trikkelyben
megneveztetett bűnökért nintsenek meg-
íteltetve. — 5) szor, ha valamely bűnösnek
vádolója találtaik, az ilyen bűnösre csak
úgy terjedhet ki ez az amnestia, ha az ő
vádolója el áll a' vádolás mellől; ha vala-
mely summa pénzt fog a' kérdés illetni,
az amnestiának mind addig nem lehet hel-
lye, míg a' tulajdonos vagy egészzén ki
nem elégítettik vagy el nem engedi a' ma-
ga kívánságot, kivéven, ha ez az adóság
vagy büntetésbeli bírság a' Fiscusé vagy
beaulóé volna, a' melly két esetekben ha-
ladék nélkül helye lehet az amnestiának. —
Költ a' Királyi palotában, Sept. 29 dikén
1816-ban. (A' Király' tulajdon keze' alá-
rásával).“

A' Párisi újságok szerént a' Spanyol
Országloszék egy Bataliont küldötti vala be
Bilba o városába azért, hogy *Renovales*
nevű Generálist a' Madridban történt utó-
bi összeesküvésben való részesülésért ke-
ressék fel és fogják el. De nem találtak
reá. Másokat azonközben valamint Bilba-
o ban úgy Valadólidban is összefog-
dostak.

Az a' summa, mellyet a' Király' laka-
dalmazására nézve a' Madridi Kereskedők-
nek adni kellett volna, egy biztosság által

a' kereskedőkre kiosztatott: hanem ezeknek
legjobb indulatjok mellett is csak egy ré-
szint gyűjtethetett össze, annyira kiüres-
sítették a' múlt revoluziós idők a' mago-
kat azelőtt legjobban bírt kereskedőknek
kassáikat ezen hajdan gazdag városban. Ré-
gen csak magános gazdák is sokan találko-
ták volna, a' kik ezt a' summáskát önként
való készséggel kitétték volna, a' melly mind
egygyütt is csak valami másfel Frantzia Fran-
kot teszen.

Spanyol Amérika.

A' *Buenos Ayres*ből érkezett tudósítá-
sok Augustus 13-dikáig történt dolgokrol
szollanak. Ezekben arról is emlékeztet
tetik egyebek között, hogy ott, *Staples* ne-
vű úr, mint Nagy Britanniai Királyi Kon-
zúl, hozzá fogott a' konzüli foglalatossá-
goknak folytatásához; és hogy két Anglus
Fregátok oda a' Plata' vize' torkába beál-
lottak, a' melly környüállások megnyüg-
tatták a' *Buenos Ayres*ben tartzkodó An-
glus kereskedőket azon félelmekben, hogy
ha a' Portugallus seregek az insurgensek-
kel össze találjanak tsapni, ebből az ő ke-
reskedésekre kedvetlen környüállások kö-
vetkezhessenek. Azt gondólják Londonban,
hogy a' *Buenos - Ayresi* országlószek már
most formaszereint kinyilatkoztatta a' maga
függetlenségét, minthogy azt tartják, hogy
a' feljebb nevezett Konzülnak olyan rende-
lés lett volna eleibe adattatva, hogy csak
akkor vagy-e fel nyilvánvaló módon az An-
glus Konzüli titult, minekutánna *Buenos-
Ayres* formaszereint kihirdette a' maga füg-
getlenségét.

Nem régen arról is közönséges hírde-
tés által tudósította a' *Buenos-Ayresi* Or-
száglószek a' független népeket, hogy egy
Portugallus sereg közelit az ő megtámadá-
sokra, melyre nevez legyenek égygyecsek,
s égy szívvel-lélekkel iparkodjanak vissza-
verni a' közönséges ellenséget. — Az úgy
nevezett független tartományok *Congressu-
sa*, a' melly a' *Buenos - Ayresi*, *Montevi-*

dedi, 's a' Paraguyai egyéb feltámadott tartományokból való követekből formáltattott, még most is Tucumánban tartja ülésit.

Buenos-Ayresi Admirális Brown, ki a' lefolyt esztendőben igen sok kárt okozott a' *Déli tenger*' öbleiben a' Spanyol kereskedésnek, mostanság sokkal meszszebb néző plánumnak végrehajtását vette munkába; mint mondják a' *Khinai* tengerekre vette vezetését az ott lévő Spanyol birtokoknak, szigeteknek, megtámadására.

Nagy Britannia.

A' *Londoni* levelek ilyen kedvetlen történetről beszélnek: — "Bravó nevű *Anglus* tsajka, a' melly *Angliai* portékával volt terhelve, *Kadiks* és *Lisabon* felé evezvén, a' *Gibraltari* szoros tengeren, egy *Algesiras*ból való vámos hajó által megtámadtatott, és ámbár legkissebb ellentállással sem viseltetett is: annak Kapitánya, három embereivel egygyütt megölettetett, a' tsajka pedig az *Algesirasi* kikötőhelybe vezetett, 's máig is ott tartatik. A' rajta találtatott portékák elfogaltattak, oly fogás alatt, hogy *Kadiksba* akartak lerakodni az *Anglusok*, holott tiltott portékát vittek. A' *Madridban* lévő *Anglus* Követség hathatósan közbe vetette magát a' Spanyol udvarnál ezen történetért.

Az *Anglus* hajók kedvezés nélkül vadásznak a' Szerentsen rabszolgákkal evező hajókat. Legtüzesebben folytatják még most is ezt a' rít embervásárt a' *Kubai Spanyolok*; de sok kárt is vallanak, mert sok hajóikat elfogdossák az *Anglusok*.

Londonban az úgy nevezett *Afrika*i Társaság véghetetlen messze kiterjedő plánumot csinált, tsak tsupa emberi érzékenységtől buzdítatván, az *Afrika*i vad népeknek palléroztatásokra. Három expedíciók rendeltettek ki, hogy három különböző pontokrol a' belső esméretlen vidékekre útnak induljanak. Az egygyik ezen expedíciók közül a' *Senegal* torkához küldetett, hogy

ezeu vizen evezzen felfelé. Eanek vezére *Peddie* nevű *Májor*. Ez az expedíció jó számos, és igen jó készülettel van, azért, hogy a' *Niger* vize felé is küldhessen belőlle, a' hol hasonlóképpen hajók építtetnek, a' mellyeken az expedíciónak egy része az eleibe szabott utat megtehesse. Annak kitanulására fogja ez a' sereg leginkább fordítani a' maga iparkodását, hogy hova foly-ki ez a' véghetetlen nagyságú víz? valami belső esméretlen tengerbe szakad-e belé, mint a' *Bamborai* lakosok erőssítik? vagy pedig nem fordítja-e a' maga folyását *Haoussán* túl valahol, a' dél és napnyugot között eső vidékekké felé, 's nem ez teszi-e végezetre, vagy nem ez formálja-e a' *Zayr* nevű nagy vizet, a' melly a' *Congói* öblébe önti-ki magát, 's a' melyről még eddig tsak annyit tudtak, hogy *Afrika*nak *Abyssinia* nevű tartományában találtatna egy *Zayr* (*Zaire*, *Zambre*) nevű nagy tó, 's ebből folya-ki a' *Zayr* vize. Nem lehetséges-e az, hogy a' *Niger* vize ebbe a' nagy tóba szakadván, itt nevét elveszesse, 's a' tóból való kifolyása után *Zayrnak* neveztessek. Képzeltetni mennyit nyernének az *Anglusok* az által, ha egész *Afrika* keresztül a' *Senegal* torkától fogva *Congói*g utat verhetnének magoknak? de mennyit nyerne ez által *Afrika*' belső részeinek palléroztatása is? — A' második expedíció a' *Congói* öbléből intéztetett-el, és áll egy *Brigg*ből és egy gőztsajkából. Ez, a' mindjárt nevezett *Zayr* torkából indul felfelé. A' *Brigg*: addig fogja tenni az utat, a' meddig a' víz megbírja; azután a' gőztsajkán fogják útjukat tovább folytatni az útasok, mind addig, míg oda jutnak, a' hol nem találunk többé olyan vizet, hogy azon tovább haladhasanak. Az ő gőzhajójok 100 tonna terhet (2000 mázát) bír-el. Ennek az expedíciónak Kapitány *Tuckey* a' kormányozója. Van velle két Szerentsen is, kiknek egygyike *Congóban*, a' *Zayr* partján, ezen vizek torkától 800 (*Anglus*) mérföld távol-ságra, vette származását. Ez tette az Ország"

belső részeiről, mint hazájáról, mind azokat az útasításokat, a' mellyek erre az expedízióra alkalmatosságot szolgáltatnak, 's a' mellyek szerent már most ez az utazó társaság a' maga intézeteit teszi. — Egy harmadik expedízió a' Mozambik és a' Kaffertartományok' belső vidékeinek bejárására 's megismerésére küldetett-el. Ezen tartományok azok, a' mellyek a' Natali partok körül, Cápitol (a' Jó remenség' fokától) észak-'s napkeletközben esnek, 's az Adeli Királyságig terjednek-ki. Ezen hámas expedíziónak ezélézése igen szép; megérdemlené, hogy szerentsés kimenetellel koronáztassék-meg. Sok tsudálatost beszéllettek régtől fogva azon esmeretlen vidékekről, mellyeknek homályban való maradását nem szenvedheti tovább a' szüntelen nagyobbra 's többre törekedő Európai Génius. A' Guineai és Nigritziai partokról Európa régtől fogva általszállítódó véghetetlen sokságú arany-pornak lakhelyét, mint látszik, kitanúlta a' pallérozott világ. Tsak nem egészen bizonyosnak tartják lenni, hogy azok a' népek, a' mellyek arany-porral 's veretlen vagy természetü durva arany-darabokkal terhelve, Haoussa nevű igen nagy és népes városba sóért járnak, 's ezért tserében, tsak nem annyi aranyot adnak, a' Niger vizéhez képpeszt délre a' nevezett város felé laknak. A' Májor Peddie' expedíziója, ha szerentsésen végződik, nagyon fogná előmenetelesíteni az ezen aranynyal bővölködő Afrikai vidékre való spekuláziót, tsak az a' nehézség háttathatna még elől-le, hogy a' pusztákon lakó Maurusok, 's még a' Fetzi és Tripolisi Kormányozók is, a' Marokkói Császárral egyetemben, nagyon irigy szemekkel néznek a' Mahomedánusokon kívül minden más nemzetbeli embereket, 's kétségkívül azon fognak lenni, hogy a' feljebb említett Nomád-népekben is, mellyek a' nevezett gazdag vidékeket lakják, Tenn tarthassák az Európaiak ellen való gyűlölséget. De egyéb aránt, nem is tsak az arany teszi az Afrikai

esmeretlen földék' gazdagságát. A' fű itt, hat lábnyomnyi magasságra felnevekedik; az erdők legbetsesebb Gumival vannak tele; a' tzuor, indigo, kávé, és kakaó, két olyan bőséggel teremnek Afrikában, mint az Antille-szigeteken (napnyugoti Indiában). A' napkeleti drága fűszerszámoknak, mellyekkel eddig leginkább Ceylon és a' Molukhi szigetek tartották az Európaiakat, milyen a' fahéj, szekfűbors, 's a' többi; hazájok Afrika. A' Bandai drága szekfűborsfa, a' Zayr mellett felfelé 200 mértföldnyire, vadon terem az erdőkben. Kivánni lehet, így szollanak a' Londoni újságlevelek, hogy az Európaiak az igen megszire való spekuláziókhelyett, inkább az előttök nyilva álló szomszéd Afrikára fordítván figyelmetességeiket azon iparkodjanak, hogy ennek termékeny vidékeire plántálhassák által szorgalmatoskodásokat és mesterségeiket.

Azon Londoni már sokszor említett politikai tiszték között, kik némely ártatlan embereket, büntételre, hamis pénztisinalásra, 's egyéb e'felekre vettek, hogy azután őket beárulván az ilyen árulásért meghatározatva lévő jutalmat elvegyék, néhányak nem régen öt-öt esztendei fogságra büntetvén, hárman körzülök, kiknek neveik Brock, Pelham, és Power, mint hamis pénztisinalók, még további vizsgálás alá vonattak, 's a' vád valósággal rájuk sütvén, halálra ítéltettek. Ezen három bűnösöknek gonoszsága árulta-el ulóljára az ő gonosz életék' módját. A' dolog így történt: Három irlandus fiatal emberek, a' Londoni szokás szerent ásót 's kapát vevén vállalkra, kiállottak Londonnak égygyik piatzára, várván, hogy munkára hívja önnét őket valaki. Egygyik a' nevezett gonoszok között oda ment hozzájuk, és hívta őket, hogy menyenek velle, mert ő munkát fog nékiek adni, de tsak ásó és kapa nélkül, mert ezekre nem fog szükségek lenni. A' semmi rosztól nem felő irlandus emberek örömmel követték a' gonosz embert, a' ki őket

valami férelévő házhoz vezetvén, néhány fél-forintos hamis pezdarabokat adott a kezekbe, mondván, hogy azokat valami fehér porral mind addig dobsöljek, míg olyan fejeérékké nem lesznek, mint a' szép ezüst pénz. Ő maga keves idővártatva eltávozott a' háztól, mondván, hogy csak dolgozzanak, mert ő ételt készített számokra; azonban pedig egy czimborás társához ment által, a' ki által bejelentette a' szegény ártatlan ifjakat, mint éppen hamis pénztisínálásban foglalatoskodó embereket, a' kik, mint ilyenek, nem soká tömletzbe vitettek, 's halálra ítéltettek: de megkegyelmezett nékik a' Régens Princz.

Londoni levelek erősítik, hogy Frantzia volt Marschal Soult, Friar nevezet alatt, Sept. 27-dik napján *Amsterdamba* érkezvén, ott hajóra ült, s más nap útnak indult *Amérika* felé. Egyenesen *Baltimoreba* szándékszik. A' felesége is minden órán utánna fog indulni.

Frantzia Ország.

A' ministeri részen levő Londoni két újságok; a' *Kurir* és a' *Times*, az ölta, hogy a' Frantzia Királynak September 5-dik napján költ Dekretoma, melly által a' tavalyi képviselő kamarát eloszlatta, kijött, nagyon sokat irtak ezen Dekretom ellen. A' *Kurir* ugyan már most elkezdett tsendesedni, hanem a' *Times* még máig sem szünt meg buzgani ezen Dekretom ellen. Ugy adja azt elő, mint egy olyan felfordulást, melly a' revolúziós embereknek való kedvezésből venné származását.

Ugyan ezen *Timesben* fordulnak elő az itt következő, nagyon bámulásra méltó, 's nem tudhatni hova czelző kifejezések is: — "Az *Anglusoknak, vagy Frantzia Ország' rabszolgáinak vagy uroknak kell lenniük; és ők soha meg nem szenvedhetik azt, hogy XVIII-dik Lajos Király, revolúziós időből való Generálisokat 's egyéb revolúziós embereknek adjon hivatalokat.*"

A' Püý. de - Dome departamentben meglepett és elfogott a' politzia egy asz-

szonyokból álló sereget, a' kik bizonyos napokon most ez majd amaz faluban gyüleseket tartottak, 's egymást között valamely különös Religiót állítottak vala fel.

Goustord nevű író egy könyvet adván ki a' Frantzia finantziának állapotjáról, megmutatja, hogy az országon most fekvő adósságnak terhe, bár melly nagyon megnevekedett is ezen utolsó időkben, még is 94 milliókkal kisebb, mint a' revolúzió' előtt volt; 's ha valakinek ezen tárgyra nézve XIV-dik Lajosig vissza menni tetszik, úgy fogja találni, hogy ez a' Monarkha 4800 milliókból álló adósságot hagyott hátra, a' mostani adósság pedig a' 2800 milliót nem haladja felyül.

Párisban most olyan nevezetes kávéház van egy, hogy szüntelenül 6 politziai katonáknak kell vigyázni, hogy igen sok emberek ne tolyuljanak-bé oda. Minekutánna bizonyos számú emberek kitakarodnak belőlle, akkor botrátnak-bé ismét annyi számat. Ez egy Satrapa' palotájával vetelkedő kávéház. Ezüst, megaranyozott, 's kristály, függő és koszorús gyertyatartókkal van gazdagon megrakva, mellyeknek világosítását külömbkülömbféle drága tükrök felségesítik. Az asztalok, ezüst és aranyos virágosedényekkel ékeskednek legszebb ízlés szerént. Husz komornyikok tesszik beenne a' szolgálatot, vagy hogy ez is ürít-ban legyen mondva, udvarolnak. A' legkedvesebb illatú füstölők szüntelen égnék. Madam Romain, a' kávésné, a' feje gyémánt diademával ékeskedvén, egy thronuson ül, és úgy néz-le onnet a' vendégekre, mint ha nem is vendégek hanem az ő alattvalói volnának, 's hódolás végett mentek volna oda. E' most *Párisban* az első kávéház. A' neve: *Café de mille colonnes* (Az ezer oszlopos kávéház).

Orosz Birodalom.

A' tudományok' *Petersburgi* Akademiájának Aktai között az Orosz Birodalomról egy Statistikai munka jött-ki, mellyben ezek

a' megjegyzések vannak elő adattatva: Az 1811-dik esztendőben 215 millió Rubelekre telt a' Birodalom' jövedelme; a' költsége állott 274 milliókból. Az ő szárazon való katonasága az 1810-dik esztendőben 621, 155 emberekből, tengeri ereje 1813-ban 289 vitorlás, hajókból 's 4398 ágyúkból állott. — Az uralkodó Görög vallású népnek vannak 4 metropolitai templomai, 11 Érsekségei, 19 Püspökségei, 26,747 templomai, és sok Klastromai. Ugyan tsak az 1811-dik esztendőben, 3,500,000 *Romai Catholicusok*, 1,400,000 *Lutheránusok*, 3800 *Reformátusok*, 9000 *Herrenhüterek*, 5000 *Mennoniták*, 60,000 *Örmények*, 3,000,000 *Muhamedánusok*, 300,000 *Dalai Lámá' hité' sorsosai*, 's 600,008 *Petisták* vagy *Fetistisztelői* találtattak ugyan ezen Birodalomban. Tavaly 3253 *Fabrikák* voltak benne.

Az Orosz Amerikai kereskedő Társáságnak *Suwarow* és *Kutusow* nevű két hajói, a' *Hajóskapitány Hagenmeister* vezérlése alatt Sept. 19-dikén eveztek ki a' *Cronstadt* kikötőhelyből, az Amerikai észak és napnyugat közt fekvő plánta tartományok felé vévén evezészeket *Kapitány Hagenmeister*, *Estlaudi* születésű ember; országglószékének parantsolatjából az *Anglus* hajós seregeknél szolgált, 's *Admirális Nelson* alatt néhány tengeri vereségben jelen volt. Már még 1806-ban is tett egy tengeri utat *Cronstadt*ból az Amerikai észak és napnyugat közt eső partokhoz a' feljebb nevezett kereskedő társaság' számára. Akkor az Amerikai partok mellől *Siberiának* napkeleti partja mellé evezvén, onnét *Siberián* által a' szárazon jött vissza *Petersburgba*, melly szerént egészen megkerülte a' földet. *Generális Moreau* ezen a' *Kutusow* nevű hajón jött haza *Amerikából*, de akkor más neve volt. Az olta vásárolta meg magának azt a' fenn nevezett Orosz társaság, 's *Kutusow* nevet adott neki.

Lengyel Ország.

Az utóbbi *Dietának* végzése szerént a'

Katonai Conscriptio, melly a' *Warschau* Hertzegségben fennállott volt a' mostani *Királyságra* nézve is megerősítettett. Nem soká elfog az országban kezdődni a' sorsvadás, hogy a' *Lengyel* armáda, a' melly 50,000 emberekre van határozottatva, telyes számra pótolassék.

Status-Referendarius 's a' *Warschaui* Polgárság' *Elölülője Woyda* úr, *Oktober* 9-dikén fényes bált adott a' *Császárnak* tiszteletére, mellyen a' kereskedők, főbb polgárok, 's a' Fő Nemesek is jelen voltak mint hivatalosok. Fényes bálakat adtak *Czartoriska* Hertzegné 's *Potoczka* Grófnék is. A' *Császár* Okt. 18-dikán készült vissza indúlni *Petersburg* felé.

Utolsó Jegyzésk.

Arrol, a' mit feljebb a' *La Plata* mellett lévő *insurgens* tartományoknak állapotjokrol irtunk, meglehetősen világosítást találunk az itt következő Ievélben, a' melly *Jul. 25-dikén* indúlt útnak *Buenos-Ayresből*; —

„A' *Tucuman* tartományának belső részén tartozkodó *Congressus* és az itt (*Buenos-Ayresben* lévő *Országglószék* egészen ellenkező czélzással vagynak. A' *Congressus* tagjai között sokan vannak, a' kik a' *Brasíliai* udvarral tartanak. Hogy a' *Plátai* tartományok' függetlenségét ez a' *Congressus* is kinyilatkoztatta, tugadhatatlan dolog ugyan, de talám ezt is azért tselekedte, hogy ezen tartományokat annál könnyebben a' *Brasíliai* Udvar' alá vihesse. Sőt a' *Censor* nevű *Buenos-Ayresi* újság még azt a' nyilatkoztatást is teszi a' közönség előtt, hogy valamelly *Portugallus* öszszeesküvés állana fenn: hanem ezt ő tsakugyan igen nagy vigyázással és a' nélkül mondja, hogy valakit meg nevezne. Egy *Proklamatio* is jött itt ki, de ez által tsak annak a' hibás vélekedésnek megezáfoltatására van czélzás, hogy a' *Buenos-Ayresi* *Országglószék* azt a' *Pláta'* vizen túl lévő tartományt akarván a' maga oltalma alá venni, a' hol *Artílat*

uralkodik, hogy *Brasilia* el ne foglalhassa. Ilyen kifejezéseken végződik ez a' Proklamáció: — "Az alatt, míg a' mi politikus tudásaink azon törnek a' fejeket, hogy azt kitanúlhassák, hogy micsoda jusiai lehetnek a' *Portugallus* Udvarnak a' *Plata*' környéki tartományokhoz, ez az Országlószék az alatt sereget küld partjaink ellen. Elvárjuk-e, kedres Hazafiak! azt, hogy a' *Portugallusok* kiszálljanak partjainkra? Kinek fog ekkor osztan módja lenni arra, hogy oltalmazó es: közökről gondo: kodjék? 's a' többi. —

Buenos Ayresből (feles munitziót szállítottak *Monte Vidcoba*, mely a' *Plata*' vize' torkának azon a' partján esik, a' hol *Artigas* uralkodik, hogy megoltalmazható állapotba helyeztessék. A' *Rio-Janeiró*-ból útnak indított expedízióknak további mozdulásairól semmi újabb hírek nem érkeztek. A' *Buenos Ayresi* és *Rio-Janeirói* Országlószékek között a' levelezés hevesen folytatott, nagy titokban tartották.

A' *Times* újság így szoll a' *Buenos-Ayresi* dolgokról: — "Hogy *Staples* úr, a' ki, mint magános ember, 6 esztendőktől fogva folytatja *Buenos-Ayresben* az *Anglus kereskedők*' ügyit, most közönséges módon felvette az *Anglus Konzuli* titult, azt bizonyítja, hogy az a' Hatalmasság, a' ki őtet oda küldötte, ezt a' Respublikát nem akarja tovább úgy nézni, mint *Rebellisek*' Respublikáját. A' *Rio-Janeiró*-ból elküldött expedízió csak arra való, hogy azt a' tartományt elfoglalja, a' mellyet *Artigas* a' *Plata*-nak *Brasilia* felől lévő partján a' maga hatalma alá hajtott vala. Ez az *Artigas* külföldben is igen mérges ellensége a' *Buenos-Ayresi* Respublikánusoknak, 's már két esztendeje, hogy nyilvánosságos ellenségeskedésben él vellek. Valami 6000 katonái 's főbb magazinumai *Monte-Vidcoba*-n vannak. Sokat szenvedtek ettől *Buenos-Ayresiek*, a' nélkül, hogy bosszút állhattak volna rajta. A' *Buenos-Ayresi* Respublika semmit nem félhet a' *Rio-Janeirói* expedíziótól. A' két *Anglus* Tregátok, a' mellyek a' *Plata*' tor-

kába béállottak 's azt mondják, hogy az *Anglus* kereskedésnek védelmezésére mentek oda, inkább *Buenos-Ayresnek* védelmezésére mentek.

B e t s.

Ö Császári Királyi Felsége a' maga Valóságos Titkos Tanácsosát és *Camerarius*at, az *Arany Gyapjú Rendnek* *Ritterét*, a' *Szent István K. Magyar Rendjének* nagy *Keresztését*, *Schwartzenberg Josef* ő Hertzegségét, mint rendkívül való Fő rangú Követet, *Monachiumba* küldötte, hogy ott Felséges nevében, a' Király' ő Felségének első feleségétől való második leányát, *Karolina Augusta* Királyi Hertzegasszonyt kérje feleségül. —

A' *Bavariai* Királyi Udvar' részéről Királyi Kamarás, Valóságos Titkos Státustanácsos, a' *Szent Hubertus'* Rendjének *Rittere*, a' *Szent György* és a' *Bavariai Korona'* Polgári *Érdem Rendjének* nagy keresztese, *Gróf Rechbergi* és *Rothenlöweni* *Ferentz Aloysius*, a' házassági kötésnek aláírására, mint rendkívül való Fő rangú Követ *Bétsbe* megérkezett, 's tegnapelőtt vásárnap' délutáni 2 órákor tartotta a' maga ezen Fő és Császári lakó városba való pompás békjövételét.

Ez a' pompás sereg a' *Schwartzenberg* Hertzegi nyári kastélyból, az úgy nevezett *Rennweg* útzából, számos drága galaszekerekkel jöttbé a' városba 's tartotta a' maga bemenetelét, a' városnak néhány Fő utzáin által a' *Wallnerstrasse* nevű utzába a' Követ urnak szállására.

Innét délutáni 4 órákor drága hintóban és pompás készülettel az Udvarhoz felmenvén, itt a' Cs. K. Udvari tisztí karok által a' ceremóniás szalába vezetett, a' hol Császár és Király ő Felsége pompás audientziával fogadni méltoztatott ő *Excellentziáját*.

Onnét a' *Koronaörökös* ő Császári Fő Hertzegségéhez ment audientziára a' Követ ur; tegnap déli 2 óráor pedig a' Cs. K. Hertzegeknek kapott audientziát.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Szeged Sept. 20-dikan, 1816. — “Szent a városa nevezetes hazai innepet űlt ezen hónapnak 11 dikén, úgymint annak a' világszerte esmeretes 's a' maga nemében égygyetlen égy, 's örökre nevezetes űtközetaek emlékezet-innepét, melly ott az 1697-dik esztendőben történt. Melly hogy annál díszesebb, és maga is égy emlékezetes jel által elfelejthetetlen maradna, már előre olly rendelések tétettek, hogy a' Szentai űtközetenek magyar leírásnyomtatásban jönné ki, és égy olly rajzolatja készülne, mellyet a' Tanáts házban örök emlékezetül fel-függeszthetnének. Az űtközetet ékes folyó magyarsággal írta la Ugrócy Ferencz kegyes oskolabeli Pap: a' rajzolatot pedig nagy érdemű 's tudós Vederes Istvány Úrnak Sz. Kir. Szeged Várossa' Földmérő-jének vezetése után égy nagy regál árkuson készítette Barcellini Jós ef Praktikáns. Ugyan ezen rajzolat negyed részre szorítatva rézre is ki metszetett Bétsben olly czéllal, hogy az űtközetről írt munkának elejébe köttethessék. Mindezeknek elkészültével, és Szentára a' nevezett napon való elérkezéivel, a' helybéli előljárók sok érdemes úri vendégekkel egyetemben ki mentek ugyan azon helyre; a' hol hajdan az űtközét történt; és ott az e' végre felvont sátor alatt a' mozsár ágyúknak durrogási közt legelőbb is az ékes rámában üveg alá foglalt nagy rajzolat mutattatott elő, melly tökéletes munkának szemlélése mindenkit magán kívül ragadott, és olly elevenen érez-tette 's képzellette kivel kivel az ott történt

űtközetenek nagyságát és minéműségét, hogy magának a' rajzolatnak szemléléseből a' Török sánczolásoknak, mellyeknek néhutt még máig is látszanak maradványai, fekvésekre, a' mi katonáinknak, és Törököknek állásaikra, a' hídnak helyére, és égyéb környűllálásokra reá ismerhetnének, és újjal mutathatának a' nézők. A' Rajzolatnak előmutatását követte az űtközetről írt könyvetskének a' vendégek közt való kiosztogattatása. Végre ugyan azon helyen fényes ebéd adatott, melly felett a' köz öröme-k kifakadó érzései közt Ó Felségének kegyes Királyunknak, és az egész ditsősséges Austriai Háznak egésségéért, nemes Hazánkért, ditső Nemzetünkért, muzsika zengések, és ágyú durrogások közt tele poharak ürítették; és e' nevezetes nap' a' leg tisztább örvendezések és hazafiúi buzgó érzések közt töltetett-el. Így tehát a' Szentaiak, vitéz őseiknek érdemes maradéki, nem égy napi, hanem örökké fen marandó tisztelet jellel betsűlték 's hálálták meg azon tsuda történetet, melly nem tsak őket, hanem egész hazánkat a' Töröknek igájától örökre meg mentette. Éljenek tehát a' Szentaiak, kik illy nemes érzéstől lelkesítetvén olly nemesen inneplették Sz. MihályHavának 12-dik napját. Ez alkalmatossággal még az is tudósításra méltó, hogy a' Szentai űtközét nagy rajzolatjának mássát ugyan a' fen tisztelt Vederes Istvány Úr szinte szép rámába 's öveg alá foglalva a' Magyar Nemzeti Muzeumnak felküldötte; hogy ott is fen maradjon mind tulajdon, mind pedig a' Szentaiak hazafiúi buzgósága.

- Okt. 25-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 325 2/3 forintot, — égy Császári aranyért 15 fl. 19 kr. — égy Hollandus Aranyért 15 fl. 29 krt.*
Okt. 26-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 326 1/4 forintot, — égy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — krt.
Okt. 28-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 326 3/8 forintot. — égy Császári aranyért, — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr. adtak —